

siae. Cum ergo et ratio deducta ex ipsa natura potestatis Ecclesiae demonstret potestatem huiusmodi ei convenire, et Ecclesiae testificatio ac usus per plura secula idem evincat, impium est id negare ineptumque negationem fulcire argumento ducto ex non usu primorum seculorum; nam 1) hoc non est omni ex parte verum: 2) non usus potestatis non probat defectum potestatis, praesertim si rationes habeantur cur ab usu abstinenceatur.

Ad 9^m. iam fecimus abunde satis in fine demonstrationis.

Ad 10^m. *Status in statu* (h. e. duae societates ex iisdem membris coalescentes, atque utraque perfecta) *repugnat* si habeant eundem finem, vel si diversos, habeant oppositos fines, et quidem absolute; non autem si habeant fines subordinatos, qui identidem per accidens opponi possunt. Tales porro sunt finis potestatis civilis et finis Ecclesiasticae; unde potestas Romani Pontificis simul regit eos quos potestas civilis regit; utraque autem potestas amico foedere ex natura sua consociari potest et debet: sed obest plerumque perveritas mundi.

Probata est ergo thesis: ex qua probatione corollarii gratia illud inferto verbis Christi Matth. XVIII: *Si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus et publicanus*, non contineri omnem poenam quam irrogare possit Ecclesia, neque excludi coactionem corporalem, verba enim Christi positiva sunt, non exclusiva. Quia vero habendi sunt quidem tales homines a fidelibus tanquam ethnici quoad communicationem, non vero sunt reapse tales, sed adhuc manent subditi Ecclesiae; ideo eos potest ipsa punire. Cf. Suarez l. c. Illud autem perperam quidam ex eo negant quod Ecclesia sit societas voluntaria: nam negandum est antecedens in sensu adversariorum (§. VII). Cum ergo Ecclesia sit societas ex divina institutione necessaria, et Ecclesiae potestas sit vere coactiva, postquam quis Ecclesiae membrum factus est nequit ullo actu rebellionis se ab eius auctoritate subtrahere ut immunis evadat vi illius actus ab obligatione parendi Ecclesiae: quemadmodum ex pessime concepta Ecclesiae notione quidam Protestantes aut increduli affirmarunt.

§. XX.

Ipsa auctoritas in Ecclesia docendi, quam consequitur in fidelibus obligatio credendi id quod a magisterio proponitur pars est potestatis iurisdictionis.

I. Auctoritas scilicet docendi est quaedam potestas iurisdictionis, quia et ipsa sub hoc genere continetur quod est potestas iurisdictionis. Quid vero sibi vult auctoritatem docendi esse potestatem iurisdictionis?

Christus scilicet non ita instituit magisterium in Ecclesia ut infallibile quidem foret, obligatio vero credendi id quod ab eo proponitur oriretur solum ex iure naturae vel divino positivo, eo quod nempe Deo loquenti credendum est, et docente magisterio infallibili constat Deum esse locutum. Haec quidem ratio est cur magisterio Ecclesiae adhibenda sit fides, at non est sola. Sed obligationem credendi ipsum magisterium imponit, quod praecipit assensum fidei Deo revelanti id quod Ecclesia docet, poenisque positivis punire potest inobedientiam erga sua decreta fidei.

II. Et primo quidem nequit negari potuisse Christum tali potestate instruere eos quos doctrinae suae praedicandae propagandae et conservandae praeposuit in Ecclesia sua. In hac enim re versari certe potest iurisdictionis: Christus autem potuit participare aliis eam potestatem, quam iure proprio ipse obtinet. Quaestio est ergo facti an talis sit auctoritas docendi a Christo in Ecclesia instituta. Affirmantem partem ita probamus.

Auctoritas docendi est instituta a Christo pars potestatis ligandi et solvendi: atqui haec est potestas iurisdictionis: ergo. Minor certa est: probatur maior. Potestas clavium regni caelorum Matth. XVI, complectitur quoque auctoritatem docendi; est enim potestas in regnum credentium, cuius scilicet regni formale elementum est fides: qui habet ergo supremam potestatem in huiusmodi regnum habet potestatem in ipsius membra prout sunt fideles. Porro qui potestatem obtinet in regno, ius habet regendi omnes subditorum actus, qui proprii eorum sunt prout spectant ad hoc regnum; ergo potestas clavium huius regni prout talis est comprehendit quoque ius regendi fidem et professionem fidei omnium eorum qui sunt in Ecclesia. Atqui ipsa est simpliciter potestas iurisdictionis, quod liquet tum ex vi huius locutionis: *claves regni*, tum ex eo quod exercetur ligando et solvendo: ergo auctoritas quoque docendi est potestas quaedam iurisdictionis.

Idem liquet collato testimonio Matth. XVIII, 17. 18. Potestas enim ligandi et solvendi facta Apostolis est ea propter quam ius habent ut ab omnibus audiantur qui in Ecclesia esse velint: atqui et in doctrina fidei audienda est Ecclesia; ad eam ergo proponendam extenditur potestas ligandi et solvendi: haec vero est per se potestas iurisdictionis. Constat autem Patres ita quoque accepisse haec verba Christi, quorum proferemus testimonia in Th. de infallibilitate Pontificis sub testimonio Matthaei, in tract. seq.

Quapropter Ecclesia consuevit semper praecipere professionem fidei illius quam ipsa doceret, ipsumque actum fidei, eodem nomine decretorum sive canonum appellans tum leges fidei tum leges di-

sciplinares; consuevitque poenis spiritualibus et corporalibus quoque plectere contumaces: porro potestas puniendi supponit potestatem prohibendi id quod punitur, vel praecipendi id cuius ommissio punitur; puniuntur proinde haeretici ratione etiam negatae obedientiae Ecclesiae.

Ne dicas Ecclesiam non posse praecipere actum saltem internum fidei; quia generatim nequit praecipere actus internos. Nam 1° cum agitur de actibus internis qui per se connectendi sunt cum actibus externis ut hi honesti sint, atque hi praecipi possunt, ad internos quoque actus ut aliquod totum constituentes cum externis se porrigit iurisdictio exterior. 2° Etiam si habeatur ratio tantum actus mere interioris fidei, advertere licet non admodum firmum esse fundamentum cui innititur sententia negans. Aiunt enim iurisditionem praecipientem ad ea porrigi quae punire potest: punire autem posse ea de quibus valet iudicare; de actibus porro internis iudicium ferri non posse quia sunt occulti. Verum a) conceditur in actus exteriores occultos qui remotis arbitris fiant protendi Ecclesiae iurisditionem: dicuntur quidem occulti per accidens non per se; at nescio quid haec distinctio conferat ad defensionem doctrinae statuentis in actus mere internos iurisditionem haberi non posse. Etenim in illis quoque actibus exterioribus occultis integra formalis ratio reperitur quae prohibet iuxta hos auctores iurisditionem; nimirum quod homines de illis iudicare non valeant: unde ex eo quod per accidens sint occulti potius inferendum esse videretur quod, licet per accidens, sint tamen subducti a iurisditione externa. b) Quamvis sententia per modum iudicii ferri non possit in actus mere internos, ferri tamen potest per modum legis statuentis ipso facto subeundam poenam aliquam, ad cuius applicationem opus non sit ulla exteriori executione: quemadmodum contingit pro actibus exterioribus per accidens occultis, qui excommunicatione plectantur. 3° Cum ergo iurisdictio Ecclesiae sit altioris ordinis quam politica et ordinata in bonum animorum, ac vicaria illius qui animas regit, non videtur ad solos exteriores actus restringenda.

III. Discrimen est tamen iuxta indolem obiecti in exercitio potestatis iurisditionis quoad proponendas veritates credendas, et ferendas leges disciplinares. Veritates enim credendae sunt immutabiles, leges vero disciplinares mutabiles: illas Ecclesia proponit, has condit. Hinc decreta fidei abrogari non possunt, leges disciplinares possunt. Id vero non impedit quominus in proponenda fide exerceatur potestas iurisditionis exigens assensum, cogensque professionem fidei; sed tantum efficit ut exercitium huius potestatis exhaustur in proponenda fide, ita ut non sit locus actui quo oppositum proponi possit, propo-

situmque revocari. Et licet auctoritas magisterii determinata sit ex parte obiecti, non est tamen determinata sed indifferens quoad exercitium sui circa illud obiectum.

§. XXI.

Ex auctoritate a Christo instituta omnes Ecclesiae proprietates procedunt unitas sanctitas catholicitas apostolicitas, de quibus nunc agendum est. Ad unitatem quod spectat, quoniam ea requirit praecipue unitatem in fide, et haec citra infallibilitatem aliquam haberi nequit, de ipsa infallibilitate primo agendum.

Voluit Christus Ecclesiam suam infallibilem esse circa omnes veritates revelatas et eas quae cum ipsis nexum dogmaticum habent: atque hanc infallibilitatem voluit ope magisterii a se instituti obtineri: quocirca necesse est Ecclesiam auctoritate infallibili in docendo semper potiri.

I. Duplex primum secernenda quaestio: an Ecclesia sive fidelium universitas sit infallibilis: tum quo medio, Christo auctore, obtineatur infallibilitas Ecclesiae. Rursus quaeri simpliciter potest factum, an Christus voluerit Ecclesiam suam esse infallibilem, et deinde an aliqua necessitas fuerit ut id ipse vellet. Tum de obiecto circa quod versatur infallibilitas disputandum est.

Protestantes cum Socinianis negant Ecclesiae visibili praerogativam infallibilitatis, imo ipsi verae Ecclesiae negant esse necessariam praerogativam infallibilitatis in omnibus revelatis. Infallibilitatis notio huc redit, ut 1° factum erroris excludatur, h. e. nunquam futurum sit quod Ecclesia erret, idque certo constat: 2° ut sit in Ecclesia divinum principium seu causa efficiens huius exclusionis erroris, quae causa est assistentia Spiritus S.: qua existente et perseverante consequitur quod possibilitas quoque erroris excludatur. Unde patet distingui inerrantiam Ecclesiae ab inerrantia quadam simpliciter humana. Quae vero ad rationem spectant huius assistentiae inquiremus cum de Pontificis infallibilitate disputabimus.

Nunc demonstramus voluisse Christum Ecclesiam suam immunem semper esse ab errore in iis quae fide divina credenda sunt. Quo quidem facto constituto sequitur infallibilitas. Nam huiusmodi immunitas in rebus rationi imperviis, eademque certa nobis nequit esse nisi ex promissione certa assistentiae Dei, quae, ut diximus, possibilitatem erroris excludit, statuitque veram infallibilitatem.

II. Porro immunitas Ecclesiae ab errore in iis quae fide divina credenda sunt potest demonstrari primum hoc simplici argumento.